

Özel Eğitim Gereksinimi Olan Öğrencilere Okullarda Verilen Destek Eğitim Hizmetlerinin Öğretmen Ve Veli Açısından Değerlendirilmesi

Özel eğitim, çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatan eğitimidir.

Beden, zihin, duygusal ve sosyal gelişim özellikleri yönünde normal çocukların gelişim ve özelliklerinden ayrılan çocukların eğitim ve öğretim işlerini kapsayan çalışmalar özel eğitimidir(Özsoy, 1971).

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi için özel olarak yetiştirilmiş personel; geliştirilmiş eğitim programları ve bu çocukların özür ve özelliklerine uygun eğitim ortamında sürdürülen çalışmalara özel eğitim denir (Özsoy ve ark., 1992). Farklı eğitim gereksinimleri bireysel olarak planlanmış eğitim programlarını gerekli kılan çocukların özel eğitime gereksinimi vardır. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde özel gereksinimi olan çocuklar "özel eğitim gerektiren birey" tanımı altında, "Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey" olarak tanımlanmaktadır(Eripek ve ark.,2005). Bu tanımlamadan yola çıkılarak özel eğitim gereksinimi olan bireylerin sınıflandırılmasına gidilmiştir. Bu sınıflandırma aşağıdaki gibidir.

- Zihinsel Yetersizlik (hafif, orta, ağır, çok ağır)
- İşitme Yetersizliği
- Görme Yetersizliği
- Ortopedik Yetersizlik
- Sinir Sisteminin Zedelenmesi ile Ortaya Çıkan Yetersizlik
- Dil ve Konuşma Güçlüğü
- Özel Öğrenme Güçlüğü
- Birden Fazla Alanda Yetersizlik
- Duygusal Uyum Güçlüğü
- Süreç Hastalığı
- Otizm
- Sosyal Uyum Güçlüğü

- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
- Özel Yetenek

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde "bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitim" olarak tanımlanan özel eğitimde sağlanan hizmetler içerisinde öğrenciler farklı okul ve sınıf türlerine yerleştirilebilmektedirler (MEB, 2018). Bu yerleştirme türleri, özel eğitim gereksinimi olan öğrencinin eğitsel performansı ve eğitsel gereksinimlerine uygun olacak şekilde zaman zaman normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte olabildiği gibi bazen de sadece özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin bir arada bulunduğu ayrı eğitim ortamları olabilmektedir(Özbey, 2019).

Alan yazın incelendiğinde,özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikle yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği sınıf olmak üzere, özel eğitim sınıfı, gündüzlü özel eğitim okulu, yatılı özel eğitim okulu gibi en az sınırlandırılmış ortandan en çok sınırlandırılmış ortama doğru eğitimlerini sürdürmelerini sağlayacak şekilde yerleştirilmelerine dikkat edildiğini görmekteyiz (Melekoğlu, 2018). Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin; toplumla bütünleşmesini sağlamaya yönelik sosyal, öz bakım, dil ve iletişim alanlarındaki davranışlar ile düzeyine uygun akademik ve mesleki bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla destek eğitim hizmetlerinin de verildiği ve mümkün olduğunca yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada olmasını sağlayan en uygun eğitim ortamı, en az sınırlandırılmış eğitim ortamı olarak tanımlanmaktadır (RG. Sayı:26184, Tarih:31.05.2006).

Kırcaali İftara (2013)'a göre özel gereksinimi olan bireyin eğitim ortamlarına yerleştirilmesiyle ilgili olarak yapılan tartışmalar, belli başlıklar etrafında toplanmaktadır: Özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencileri akranlarından ayırmak insan haklarına aykırıdır. Ayrılmış eğitim ortamlarında eğitim görmek, özel gereksinime sahip bireylerin topluma uyumunu zorlaştırmaktadır. Özel eğitim kurumlarında verilen eğitimle genel eğitim ortamlarında verilen eğitimin arasında aslında sanılan kadar büyük fark yoktur. İkisinde de uygulanan yöntemler tüm öğrencilerin işe yarayacağı beceri ve bilgilerdir. Bazı özel gereksinime sahip bireylerin eğitim ihtiyaçları

özel eğitim ortamlarına oranla daha iyi karşılanabilir. Bu tartışmalar, özel gereksinimli bireyler hakkında, diğer bireylerle birlikte yaşamayı öğrenmeleri ve toplumsallaşmaları gerektiği düşüncesini ortaya çıkarmıştır (Baykoç, 2011, s. 22). 1970’li yıllarda “herkese eşit eğitim imkânlarının sağlanması” fikrinin ortaya çıkışı ve normalleşmesi ilk olarak İskandinav ülkelerinde ortaya çıkmıştır. Bu normalleşme akımı oluşturularak Avrupa ve Amerika’dan sonra 1983 yılında ülkemizde uygulanmaya başlayan özel gereksinimli öğrenciler için en az kısıtlayıcı ortam olan kaynaştırma ile bireyler, normal gelişim gösteren akranlarıyla eğitim görmeye başlamıştır (Batu, 2000 akt. Çağlar, 2016).

Kaynaştırma eğitimi yetersizliği olan öğrencilerin hiçbir özel eğitim desteği olmadan normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıf ortamında birlikte eğitim görmeleri anlamına gelmemekte, genel eğitim sınıfında özel eğitim gereksinimi olan öğrencinin eğitiminin özel eğitim desteği ile birlikte sürdürülmesidir(Kargın,2004) Kaynaştırma ile ilgili bir diğer tanımda ise özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin normal öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri eğitim ortamlarında eğitilmesi olarak açıklanmıştır (Kırcaali İftar, 1998).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre kaynaştırma/bütünleştirme, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri de sunularak akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitimidir. Özel eğitim gereksinimi olan bireyler her tür ve kademedede RAM Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu alarak normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte normal sınıfta tam zamanlı veya özel eğitim sınıflarında yarı zamanı olarak kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam edebilmektedirler(MEB,2018b). Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim okul öncesi eğitim, ilkokul-ortaokul ya da mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim okullarında da gerçekleşebilmektedir ki bu uygulamalar alan yazında tersine kaynaştırma uygulamaları olarak adlandırılmaktadır (Melekoğlu, 2018).

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme kapsamında eğitim alan öğrenciler, kayıtlı buldukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler. Bu programlara ve öğrencilerin eğitsel performanslarına dayalı olarak BEP hazırlanır ve uygulanır. Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları yoluyla eğitim alan öğrenciler için okul ve kurumlarda uygun ortam düzenlemelerinin yapılması ve destek eğitim odalarının açılması esastır(Melekoğlu, 2018).

Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları içinde öğrenciler kayıtlı oldukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler ve takip ettikleri bu programa göre BEP'leri (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) hazırlanır. Kaynaştırma/bütünleştirme kapsamı içinde eğitim gören özel gereksinimli öğrenciler için uygun ortam düzenlemeleri yapılması ve destek eğitim odasının açılması gerekmektedir.

Kaynaştırma/bütünleştirme kapsamında eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi hem kayıtlı olduğu ve devam ettiği okulda uygulanan mevzuat hem de BEP'lerine göre değerlendirmesi yoluyla gerçekleştirilir. Bu değerlendirmeler esnasında öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri, eğitsel performansları dikkate alınarak süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte merkezi sistem sınavlarında da gerekli tedbirler alınmaktadır(Talas, 2018).

Bu planlamaların bireye özgü olarak yapılması "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı" olarak ifade edilmiştir. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP), tek bir bireyin eğitim ihtiyacını, bireye sağlanacak olan ortamları ve bu amaçlı program geliştirmek için gerekli aşamaları içermektedir. BEP, özel gereksinimli bireyin eğitsel ihtiyaçları için bir ekip tarafından geliştirilmiş yazılı bir dokümandır. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitsel gereksinimlerini karşılamak ancak BEP ile olası görülmektedir (Fiscus ve Mandell, 2002; Akt. Can, 2015).

BEP, birçok ülkenin yasalarında yer almıştır. İlk olarak ABD'de 1975 yılında çıkarılan yasa ile başlanmış, sonrasında da 2004 yılında revizyona uğramış olan Engelli Çocuklar Eğitim Yasası (IDEA) ile tek bir disiplin alanı

değil ilgili tüm disiplinlerin nasıl ortak çalışmalar yapacağı belirlenmiştir (Friend, 2011; Akt. Ataman, 2012; Can, 2015).

Türkiye’de BEP geliştirme uygulama çalışmaları, 1997 yılında kabul edilen 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile zorunlu hale getirilmesiyle başlamıştır. Bu kararnamenin ardından 2000 yılında Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiş ve yönetmeliğin 62. maddesinde BEP, “Özel eğitim gerektiren birey için geliştirilen ve ailesi tarafından onaylanan; bireyin, ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek eğitim hizmetlerini içeren özel eğitim programıdır.” şeklinde tanımlanmıştır. Türkiye’de ve çeşitli ülkelerde yapılan yasal düzenlemelerde özel eğitim hizmetlerinden yararlanması MEB tarafından uygun görülen bireye BEP hazırlanması ve bunun da bir ekip tarafından yapılması gerektiği belirlenmiştir (Vuran ve ark.,2017).

BEP, bir ekip işidir. Özel gereksinimi olan öğrenci ve öğretim programı hakkında bilgisi olan, kaynaklara ulaşabilen ve öğrenci için gerekli uyarlamaları yapabilen kişilerden oluşan bir ekip tarafından gerçekleştirilir (Clark,2000, akt. Can,2015). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre, özel eğitim okullarında ve kaynaştırma uygulamasının yapıldığı okullarda özel gereksinimli öğrenci için BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi için BEP Geliştirme Birimi kurulur. BEP Geliştirme Birimi, okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında, rehberlik öğretmeni, öğrencinin sınıf öğretmeni, öğrencinin dersini okutan alan öğretmeni, öğrencinin velisi ve öğrenciden oluşur. Gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere, Rehberlik Araştırma Merkezi’ndeki Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu’ndan bir üyenin BEP geliştirme ekibine katılımı sağlanır. Mesleki eğitim veren özel eğitim okullarında eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, izlemek ve değerlendirmek amacıyla BEP geliştirme birimine meslek derslerini okutan bir alan öğretmeni katılır.

BEP geliştirme biriminin görevleri şunlardır:

-BEP’in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak,

-Öğrencilerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP’inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak,

-Eğitim ortamlarının dzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul ynetimine ve oğretmenlere önerilerde bulunmak,

-Okuldaki diğer birim ve kurullarla işbirliği yapmak,

-Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden oğrencilerden destek eğitim odasında eğitim alacak oğrencileri, eğitim hizmeti sunulacak dersleri ve haftalık ders saati sayısını belirlemek,

-İlköğretim ya da mesleki teknik ortaöğretim programlarının uygulandığı özel eğitim okullarında ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdüren oğrencilerden tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime uygun olanları belirlemek ve okul ynetimine bildirmek,

-Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerini belirlemek,

-Özel eğitim sınıflarına kayıtlı oğrencilerden yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada eğitim alacak oğrencileri belirlemek ve katılacakları dersler ile saatlerini planlamak,

-Özel eğitim ihtiyacı olan oğrencilerden sınavlarda refakat edilmesi gerekenleri belirlemek,

- Özel eğitim programı uygulayan okullardaki oğrencilerden grup eğitimine uyum sağlayamayanların grup eğitimine hazırlanması amacıyla bire bir eğitime başlamasına ve bire bir eğitimin sona erdirilmesine karar vermek,

-Velinin yazılı talebi üzerine, ilkokulda oğrencilerin bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yapmasına karar vermek,

-Farklı sebeplerle okula başlaması gecikmiş olan il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu kararıyla ilköğretim kademesinde özel eğitim programı uygulayan okul ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarına devam etmesine karar verilen oğrencilerin; yaş, gelişim özellikleri ve eğitim performansına uygun kademedeki sınıfa yerleştirilmesine karar vermek,

-Okuldaki diğer kurul ve birimlerle işbirliği içinde çalışmak,

*Özel eğitim meslek okullarında oluşturulan BEP geliştirme birimi, diğer görevlerinin yanı sıra aşağıdaki görevleri de yerine getirir:

-Öğrencileri alan ve dala yönlendirmek,

-Meslek derslerini okutan alan öğretmenleri arasından koordinatör öğretmenleri belirlemek,

-Koordinatör öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda mesleki eğitim yapılacak işletmeleri belirlemek,

-İşletmelerde uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin yeni bir işletmeye yerleştirilmesine karar vermek,

-Koordinatör öğretmenlerin çalışma planlarını hazırlamak,

-İşletmelerdeki çalışmalarıyla ilgili koordinatör öğretmenlerce hazırlanan raporlar doğrultusunda öğrencilerin eğitim planlarında değişiklik ve düzenlemeler yaparak gerekli tedbirleri almak,

-Mezun olacak öğrencilerin eğitim aldığı meslek alanında istihdam edilebilmeleri için ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak(MEB, 2018).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre destek eğitim odası, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortam olarak tanımlanmaktadır (MEB,2018). Yönetmelikte okul ve kurumlarda normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte eğitimlerine devam eden özel gereksinimli bireyler ve üstün yetenekli bireyler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılabileceği belirtilerek destek eğitim odaları, yasal zemine oturtulmuştur (MEB,2018).

Destek eğitim odası, il/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun teklifi ile il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince açılmaktadır. Bu bağlamda destek eğitim odasının açılmasında izlenen yol aşağıdaki gibidir:

- Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda veya kurumda birden fazla destek eğitim odası açılabilir.
- Açılış onayları, açılacak her bir destek eğitim odası için ayrı ayrı olacak şekilde bir defa alınır.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik okulun fizikî şartları, öğrenci sayıları, yetersizlik türleri ve yetenek alanları göz önünde bulundurulurken ayrı destek eğitim odaları açılabilir.
- Fizikî şartları nedeniyle destek eğitim odası açılmayan okullarda il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinin onayı doğrultusunda fen laboratuvarları, resim atölyeleri, müzik odaları vb. uygun alanlar destek eğitim odası olarak kullanılabilir.

Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler ile destek eğitim alacağı dersler, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirme Birimi'nin önerileri doğrultusunda Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu'nca eğitim öğretim yılı başında belirlenir. Ancak; ihtiyaç halinde söz konusu planlama eğitim öğretim yılı içerisinde yenilenebilir. Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrencinin ihtiyacı doğrultusunda bu eğitimden yararlanması sağlanır. Destek eğitim odasında yürütülecek olan çalışmalar, uygun öğretmenin sağlanması ve velinin onayı ile okulun çalışma saatleri içinde planlanır.

Destek eğitim odasından hangi öğrencilerin eğitim alarak yararlanacağı, bu öğrencilere hangi derslerin verileceği ve bu derslerin haftada kaç ders saati olacak şekilde gerçekleştirileceği okulda bulunan BEP geliştirme biriminin kararı kapsamında belirlenir. Destek eğitim odasından yararlanmasına karar verilen özel gereksinimli ya da üstün yetenekli bireyin odada alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır. Örneğin; haftalık 30 ders saati öğrenim gören bir öğrenci için söz konusu planlama en fazla 12 ders saati ($30 \times 40 / 100 = 12$) olacak şekilde uygulanır. Destek eğitim odalarında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak; BEP geliştirme birimi gerektiğinde eğitim performansı aynı seviyede olan öğrencilerle birebir eğitimin yanında en fazla 3 öğrencinin bir arada eğitim alacağı grup eğitimi yapılması için de karar verebilir.

Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmeni ve alan öğretmenleri ile RAM'da görevli özel eğitim öğretmenleri ya da diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilir. Destek eğitim odasında görevlendirilecek öğretmenler için, hizmeti vermeye başlamadan önce, il/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunca gerçekleştirilecek planlama kapsamında il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince engel türü ve özellikleri, özel eğitim yöntem ve teknikleri ile gerekli diğer konuları kapsayacak eğitim seminerleri düzenlenir. Destek eğitim odasında görev alan öğretmenlere %25 artırımlı olacak şekilde haftada 8 saate kadar ek ders ödemesi yapılma usulüyle görev verilir. (MEB, 2016)

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 22.10.2015 tarih 10096465-160.01-E.10757068 sayılı Destek Eğitim Odaları Hk. Konulu resmi yazısına göre, "fiziki şartları nedeniyle destek eğitim odası açılmayan okullarda il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin onayı doğrultusunda fen laboratuvarları, resim atölyeleri, müzik odaları vb. uygun

alanlar destek eğitim odası olarak kullanılabilir. Destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetleri okulun eğitim öğretim saatleri içinde yapılmaktadır. Bu kapsamda destek eğitim odasında sunulacak hizmetler öğrencinin yararı gözetilerek uygun personel sağlanması ve velinin onayının alınması ile okulun çalışma saatleri içerisinde olmak üzere öğrencinin ders saati içerisinde veya öğrencinin ders saati dışında okulun çalışma saatleri içerisinde planlanabilir.” denilmektedir. Bu ifadeye göre bünyesinde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yer veren tüm okul ve kurumlarda bağımsız bir destek eğitim odası olmasa bile BEP kurulunca destek eğitim almasına karar verilen öğrencilere uygun eğitim ortamı sağlanıp destek eğitim planlaması yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Destek eğitim odasından yararlanacak öğrenciler ile görev alacak öğretmenlerin hangi gün ve saatlerde destek eğitim odasında olacaklarına ilişkin planlama okul yönetimince yapılır. Öğrencilerin devam takip vb. durumları okul yönetimince sınıf defteri tutulması yoluyla kayıt altına alınır.

Destek eğitim odalarının etkililiğine ilişkin alan yazın incelendiğinde, Ünal’ın(2008) birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel engelli öğrencilerin, akademik alanlarda yapabildiklerine göre hazırlanan eğitim planlarının, destek eğitim odasında özel eğitim öğretmeni tarafından uygulanmasının, öğrencilerin akademik alandaki amaçları gerçekleştirmelerinde etkili olup olmadığını araştırmak amacıyla yaptığı çalışmanın sonucuna göre, birlikte eğitim ortamına yerleştirilmiş zihinsel engelli öğrencilerin, akademik alanlarda yapabildiklerine göre desenlenen eğitim planlarının, destek eğitim odasında özel eğitim öğretmeni tarafından uygulanmasının, öğrencilerin akademik alandaki amaçları gerçekleştirmelerinde etkili olduğu izlenimi edinildiği görülmüştür.

Yazçayır’ın(2020), ortaokul düzeyi bir eğitim kurumunda özel gereksinimli çocuklara sunulan destek eğitim odası (DEO) hizmetlerinin yürütülme sürecini incelemek amacıyla yapmış olduğu araştırmanın sonuçları incelendiğinde, kaynaştırma/bütünleştirme eğitiminin ve DEO hizmetinin öğretmenlere, ailelere, özel gereksinimli ve normal gelişim gösteren öğrencilere katkıları olduğu belirlenmiştir. DEO’nun okuldaki çalışma programının hazırlanma sürecinde; genel eğitim ders programının göz önünde bulundurulduğu, öğretmenlerin gönüllülük esasına ve öğrencilerin sadece kaynaştırma/bütünleştirme eğitiminden yararlanıyor olmasına göre belirlendiği sonucuna ulaşılmıştır. DEO derslerinin uygulama sürecinde derslerin

planlanması, hazırlanan materyaller, kullanılan yöntem ve tekniklerin gereğine uygun yürütülmediği belirlenmiştir. Aynı zamanda DEO' ya ilişkin fiziksel düzenlemelerin yapılmadığı, sadece bir öğretmenin tekrarlar ve ödevler yoluyla önceki ve sonraki dersler ile ilişkilendirdiği diğerlerinin ilişkilendirmediği ve değerlendirmenin yapılmadığı belirlenmiş, öte yandan kaynaştırma/bütünleştirme eğitimi ve DEO hizmetine ilişkin ekip çalışması ile işbirliğinin yetersiz ve neredeyse olmadığı anlaşılmıştır. Araştırma sonucunda, kaynaştırma/bütünleştirme eğitime ve DEO hizmetine ilişkin birçok hususta sorunlar ve bu hizmetlerin başarısını arttırmaya yönelik öneriler ortaya konulmuştur.

Yavuz&Yavuz'un(2016), destek eğitim odasında üstün yetenekli öğrencilere uygulanan eğitim programı etkinliklerinin ilkökul düzeyindeki üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcılık becerilerine etkisini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmanın bulgularına bakıldığında, destek eğitim odasında uygulanan sanat (görsel sanatlar ve müzik), düşünce eğitimi, bilim uygulamaları, akıl oyunları ve yaratıcılık etkinliklerinin üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcı düşünme puanlarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Üstün yetenekli öğrenciler için uygun ortam ve koşullar sağlandığı takdirde öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin geliştiğinin görüldüğü ifade edilmiştir.

Sayan'ın (2019) okul öncesi eğitim kurumlarında destek eğitim odasında destek eğitimi alan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile destek eğitim odasında eğitim alamayan sadece kaynaştırma eğitimi alan okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin gelişim düzeylerin karşılaştırma amacı ile yapmış olduğu araştırmanın sonuçları incelendiğinde, verilen eğitim sonunda öğrencinin yetersizlik düzeyi puanları arasında destek eğitim verilen öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmüştür. Psikomotor beceri, bilişsel beceri, öz bakım becerisi ve öğrencinin yetersizlik düzeyi alt boyutlarında destek eğitim odasında verilen eğitimin anlamlı biçimde başarıya ulaştığı söylenebildiği, dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim alt boyutlarında destek eğitimi alan ve destek eğitimi almayan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri arasında anlamlı farklılık bulunmasa da her iki alt boyutta destek eğitim alan öğrencilerin puan ortalamaları daha yüksek olduğundan burada da destek eğitim odasında verilen eğitimin başarıya ulaştığı düşünüldüğü belirtilmiştir.

Kale ve Demir(2017) tarafından ilkökullarda verilen destek oda eğitiminin Türkçe ve Matematik derslerindeki öğrenci başarısına etkisini incelemek ve

kaynaştırma öğrencilerinin Türkçe ve Matematik derslerindeki başarı düzeylerini farklı değişkenler açısından karşılaştırmak amacıyla yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına göre, destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin, destek eğitim odasında eğitim almayan kaynaştırma öğrencilerine göre, Türkçe ve matematik testi başarı puanlarının artış gösterdiği, destek oda eğitiminin öğrenci başarısını artırmada etkili bir yol olduğunun görüldüğü ifade edilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde kaynaştırma/bütünleştirme öğrencilerinin devam ettikleri okullarda bulunan destek eğitim odalarında verilen destek eğitim hizmetlerini alarak akademik başarılarının arttığı görülmektedir. Alan yazındaki çalışmalar ve alandaki uygulamalar özel gereksinimi olan öğrencilerin BEP planlarının titizlikle hazırlanması ve bu öğrencilerin destek eğitim hizmetlerinden düzenli yararlanmasının öğrencinin akademik hayatına olumlu katkılar sunabileceği yönündedir. Çocuklara verilen destek eğitim hizmetlerinin önemli paydaşları öğrencilerin velileri ve öğrencilere destek eğitim hizmeti sunan öğretmenleridir.

Bu nedenle bu araştırmada, İzmir ili Bayraklı ilçesindeki okullara devam eden özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin destek eğitim hizmetlerinden aldıkları verimin öğretmen ve veli paydaşları açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın evreni İzmir ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda eğitimine devam eden özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin aileleri ve bu öğrencilerin devam ettiği okullarda kendilerine destek eğitim hizmeti veren öğretmenlerdir. Bu araştırmanın örneklemini İzmir ili Bayraklı ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda eğitimine devam eden özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin aileleri ve bu öğrencilerin devam ettiği okullarda kendilerine destek eğitim hizmeti veren öğretmenlerdir.

Araştırmada yöntem olarak nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla Bayraklı Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nce ailelere ve öğretmenlere yönelik iki anket formu oluşturulmuştur. Aileler için hazırlanan anket formu katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik maddeler, ailelerin destek eğitim hizmetlerini değerlendirmelerine yönelik açık uçlu, kısa cevaplı maddeler ve 5 puanlık bir ölçekle derecelendirilmiş toplam 21 maddeden oluşmaktadır.

Öğretmenler için hazırlanan anket formu katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik maddeler, öğretmenlerin destek eğitim hizmetlerini değerlendirmelerine yönelik açık uçlu, kısa cevaplı maddeler ve 5 puanlık bir ölçekle derecelendirilmiş toplam 13 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmada oluşturulan anketlerde uzman görüşü alınarak araştırma etiği kapsamında katılımcılara araştırmanın detayları ile ilgili bilgi verilmiştir. Katılımcıların isimleri gizli tutulmuştur ve katılımcılara istedikleri zaman bırakabilecekleri ifade edilmiş, gönüllülük esası gözetilmiştir. Anketlerin sorularında katılımcıların kişisel hak ve özgürlüklerine müdahale edecek herhangi bir soru olmadığına dair uzman görüşü alınmıştır. Araştırmaya ilişkin varsayımlar, katılımcıların soruları dürüstçe cevaplandırmış olmasıdır. Bununla birlikte araştırma için oluşturulmuş anketlerin, araştırmanın amacına uygun olarak geliştirildiği varsayılmaktadır. Araştırmanın sınırlılığı, katılımcıların İzmir ili Bayraklı ilçesinden alınan verilerden oluşmasıdır.

Pandemi süreci söz konusu olduğundan anketler online form ile oluşturulup öğretmenlerin ve özel gereksinimli öğrencilerin ailelerinin cevaplandırması sağlanmıştır.

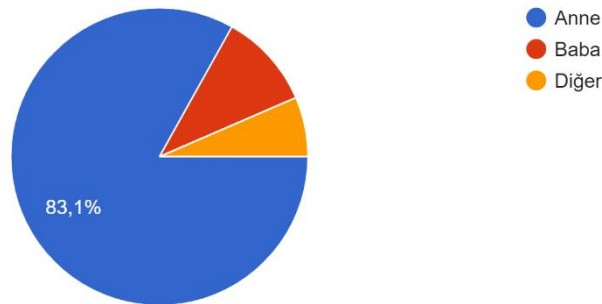
Anket bulguları istatistiki olarak analiz edilmiştir. Her soru için ayrı bir analiz yapılmış olup sonuçlar alan yazın çalışmasını da içerecek şekilde bulgular bölümüne eklenmiştir.

BULGULAR

Veli Anketi

1.

Formu dolduran kişi
77 yanıt

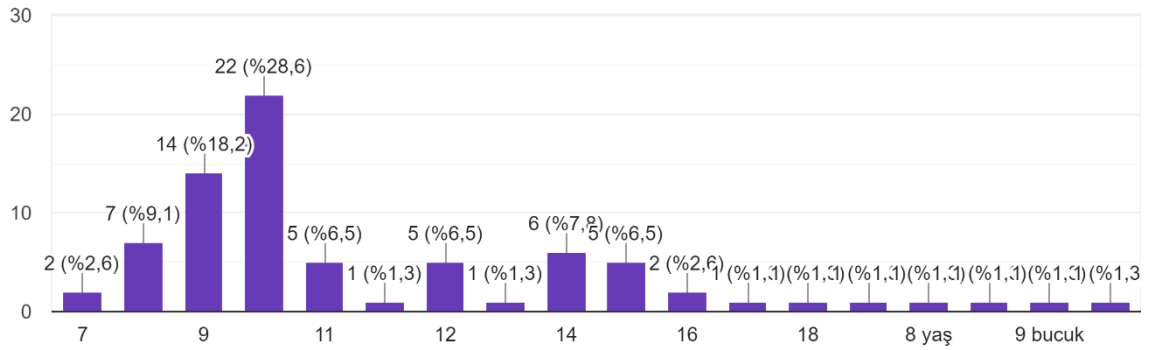

Anketin birinci maddesine göre, katılımcıların %83,1'inin anneler, %10,4'ünün babalar olduğu görülmektedir.

2.

Çocuğunuz kaç yaşında?

77 yanıt

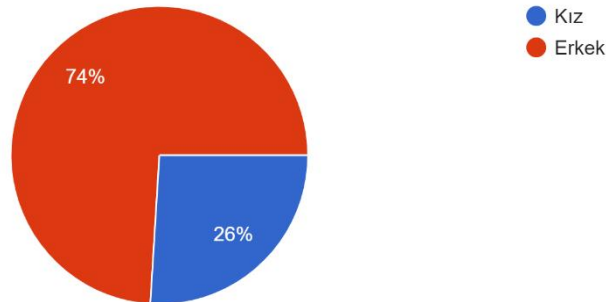

Anketin ikinci maddesine göre, katılımcıların %28,57'sinin çocuklarının 10 yaşında, %22,08'inin çocukları 9 yaşında, %10,39'unun 8 yaşında olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların çocuklarının %7,79'unun 11 ve 14 yaşında oldukları, %6,49'unun 12 ve 15 yaşında oldukları, %2,60'ının 7 ve 16 yaşında oldukları, %1,30 oranında 13 yaş, 17 yaş, 18 yaş ve 19 yaşında oldukları görülmektedir.

3.

Çocuğunuzun cinsiyeti nedir?

77 yanıt

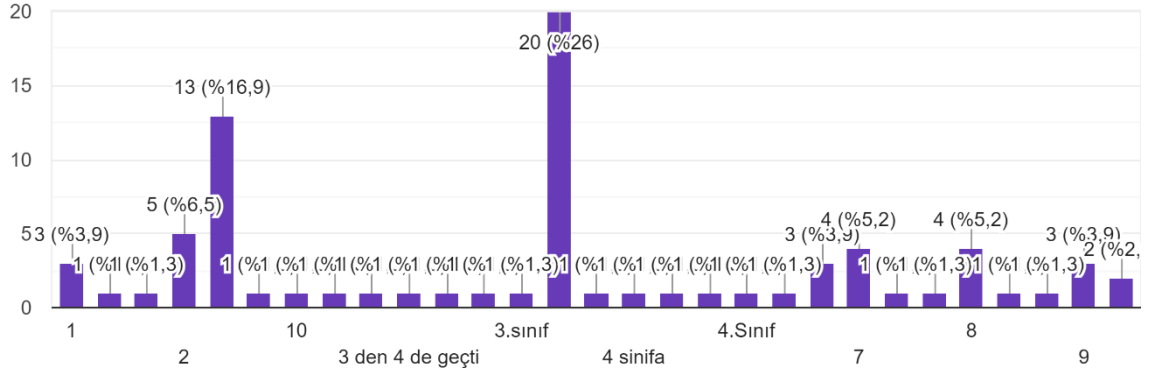

Anketin üçüncü maddesine bakıldığında katılımcıların çocuklarının cinsiyetinin %74'ünün kız, %26'sının erkek olduğu görülmüştür.

4.

Çocuğunuz kaçınıcı sınıfa gidiyor?

77 yanıt

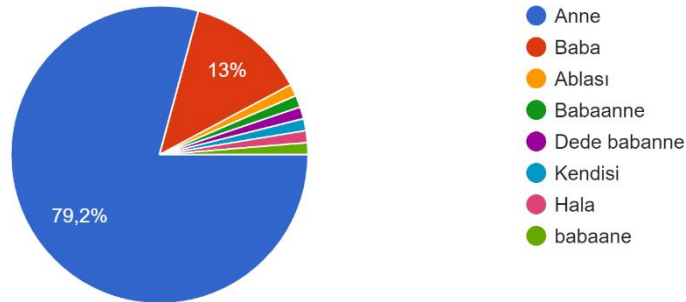

Anketin dördüncü maddesine göre, katılımcıların % 33,77'ünün çocuğunun 4.sınıfta olduğu; %23,38'inin 3.sınıf olduğu; %7,79'unun 2.sınıf-7.sınıf ve 8.sınıfta oldukları; %5,19'unun 1.sınıf; %3,90'nun 6.sınıf ve 9.sınıfta; %2,60'nun 10. ve 12.sınıf oldukları; %1,30'unun 11.sınıfa devam eden öğrenciler olduğu görülmüştür.

5.

Çocuğunuzun derslerini evde kim takip eder?

77 yanıt

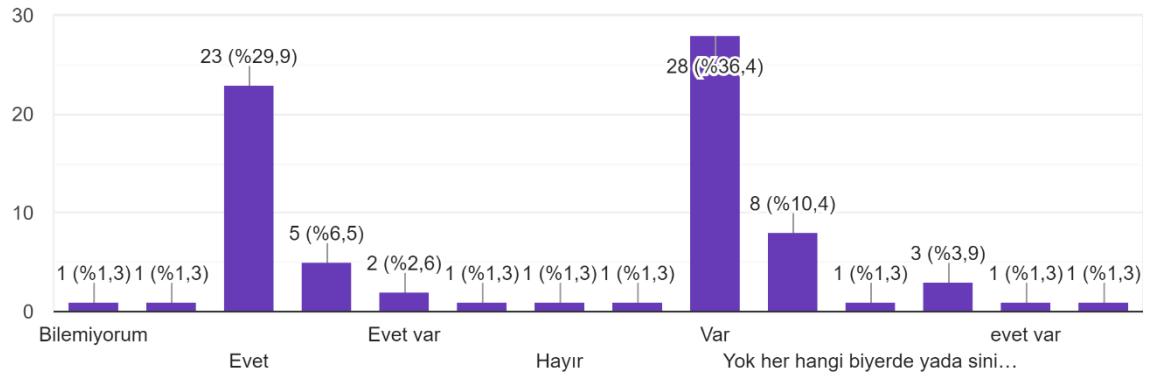

Anketin beşinci maddesi değerlendirildiğinde çalışmaya katılanların %79,2'si oranında annelerin, çocukların derslerini evde takip eden kişi olduğu, %13 oranında babaların, %7,8 oranında da evde bulunan diğer kişiler tarafından çocuğun derslerinin takip edildiği görülmektedir.

6.

Çocuğunuzun devam ettiği okulda destek eğitim odası var mı?

77 yanıt

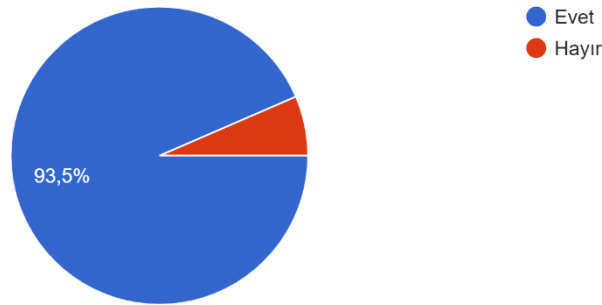

Anketin altıncı maddesine göre, katılımcıların %83,11'inin çocuğunun devam ettiği okulda destek eğitim odası bulunmaktadır. Katılımcıların %14,28'inin çocuğunun devam ettiği okulda destek eğitim odası bulunmamakta, %2,60'ının da okullarında destek eğitim odasının olup olmadığını bilmedikleri görülmektedir.

7.

Çocuğunuz devam ettiği okulda destek eğitim hizmetinden yararlanıyor mu?

77 yanıt

Anketin yedinci maddesine göre, katılımcıların %93,5'inin çocuğu, gittikleri okulda destek eğitim hizmetinden yararlanmakta, %6,5'inin çocuğu ise gittikleri okulda destek eğitim hizmetinden yararlanmamaktadır.

Anketin 8. maddesi açık uçlu bir soru olup kısa metin yazılması istenerek yanıtlandırılmıştır. Bu maddede katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulda yüz yüze en son ne zaman destek eğitim hizmetlerinden yararlanıldığı sorulmuştur. Bu maddeye istinaden verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, katılımcıların %80,52'sinin en son 2020-2021 eğitim ğretim yılında, %15,58'inin en son 2019-2020 eğitim ğretim yılında okullarında yüz yüze destek eğitim aldıkları, %3,90'ının da destek eğitim almadıkları görülmüştür.

Anketin 9. maddesi açık uçlu bir soru olup uzun metin yazılarak yanıtlanması istenmiştir. Bu maddede katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulda 2020-2021 eğitim ğretim yılı başında hangi derslerden destek eğitim almasının kararlaştırıldığı sorulmuştur. Verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcıların %29,20'sinin Türkçe, %29,93'ünün matematik, %4,38'inin fen bilimleri, %6,57'sinin fizik-kimya-biyoloji dersleri, %10,95'inin yabancı dil, %3,65'inin Türk Dili ve Edebiyatı, %2'sinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, %0,73'ünün de sosyal bilgiler dersinden destek eğitim almasının kararlaştırıldığını ifade ettikleri görülmüştür.

Anketin 10. maddesi açık uçlu bir soru olup katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulda 2020-2021 eğitim ğretim yılı başında destek eğitim hizmetleri kapsamında haftada kaç saat ders almasının kararlaştırıldığı sorulmuştur. Yanıtlar değerlendirildiğinde, %2,60'ının haftada 1 ve 3 saat, %20,78'inin haftada 2 saat, %24,68'inin haftada 4 ve 8 saat, %5,19'unun 5 haftada saat, %3,90'ının haftada 6 saat, %1,30'unun haftada 10 ve 12 saat aldıkları, %12,99'unun da bu soruya bilmiyorum yanıtını verdikleri görülmüştür.

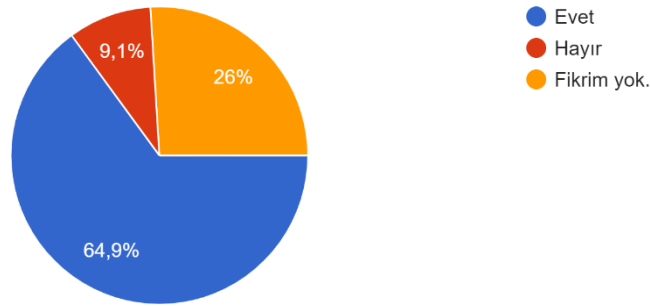
Anketin 11.maddesi açık uçlu bir soru olup katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulda destek eğitim hizmetleri kapsamında verilen dersleri yazmaları istenmiştir. Yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcıların çocuklarının devam ettiği okulda destek eğitim hizmeti verilen derslerin %35'i Türkçe, %37 matematik, %9 yabancı dil, %2 Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, sosyal bilgiler ve biyoloji, %3 fen

bilimleri ve hayat bilgisi, %4 Türk dili ve edebiyatı, %2,30'u ise fizik ve kimya dersleri olduğu görülmektedir.

Anketin 12. maddesi açık uçlu soru olup katılımcıların çocuklarının devam ettikleri okulda destek eğitim hizmetini veren öğretmenlerin branşlarını yazmaları istenmiştir. Bulgulara bakıldığında katılımcılar, destek eğitim hizmeti veren öğretmenlerin branşlarını %39,36 oranında sınıf öğretmeni, %15,96 Türkçe, %5,32 Türk dili ve edebiyatı, %13,83 matematik, %11,70 yabancı dil, %6,38 özel eğitim, %4,26 fizik-kimya-biyoloji, %1,06 rehberlik olduğunu belirtmişler, %2,13 oranında öğretmenlerin branşlarını bilmediklerini ifade etmişlerdir.

13.

Çocuğunuzun devam ettiği okulda çocuğunuz için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı(BEP) hazırlandı mı?
77 yanıt

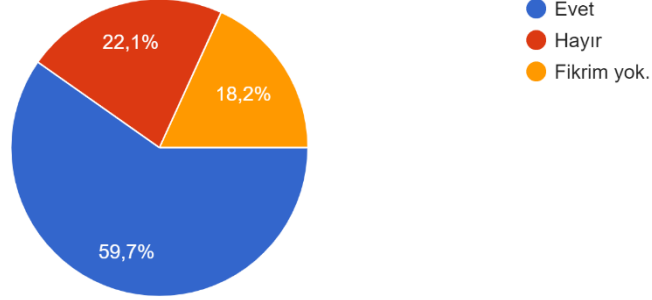

Anketin onüçüncü maddesine göre, katılımcıların %64,9'unun çocuklarına devam ettikleri okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı'nın hazırlandığını, %9,1'ine BEP'in hazırlanmamış olduğu görülmektedir. Katılımcıların %25'i ise bu soruyla ilgili fikri olmadığını belirtmişlerdir.

14.

Çocuğunuz için hazırlanan BEP ile ilgili olarak toplantı yapıldı mı?

77 yanıt

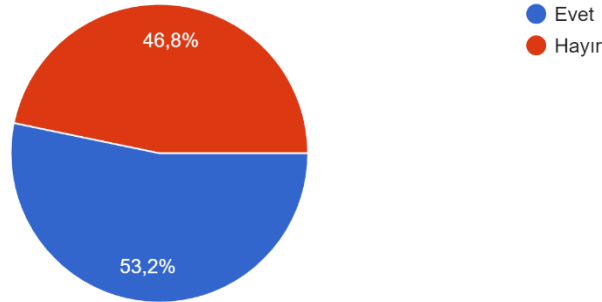

Anketin ondördüncü maddesine göre katılımcıların %59,7'sinin okulunda çocuğu için hazırlanan BEP ile ilgili toplantı yapıldığı, %22,1,2inin toplantı yapılmadığı görülmektedir. Katılımcıların %18,2'si ise bu soruyla ilgili fikri olmadığını belirtmişlerdir.

15.

Çocuğunuz için hazırlanan BEP ile ilgili olarak yapılan toplantıya katıldınız mı?

77 yanıt

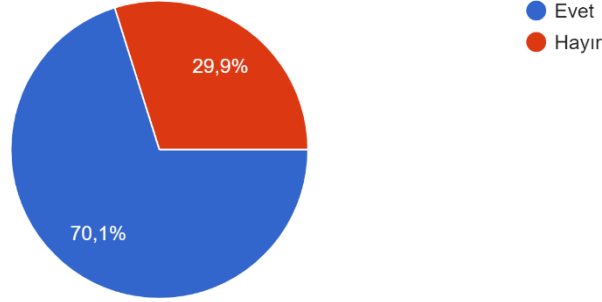

Anketin onbeşinci maddesi incelendiğinde katılımcıların %53,22'sinin çocuk için yapılan BEP toplantısına katıldığı, %46,8'inin toplantıya katılmadıkları görülmektedir.

16.

Hazırlanan BEP ile ilgili olarak görüşünüz alındı mı?

77 yanıt

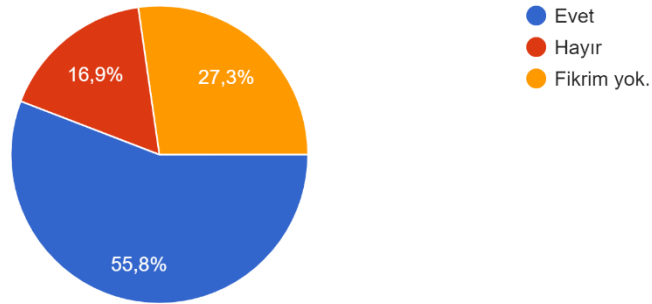

Anketin onaltıncı maddesi incelendiğinde katılımcıların %70,1'inin hazırlanan BEP ile ilgili olarak görüşlerinin alındığı, %29,9'unun ise BEP ile ilgili görüşlerinin alınmadığı görülmektedir.

17.

Okulda yüz yüze eğitim yapılırken çocuğunuzun eğitiminde BEP uygulandı mı?

77 yanıt

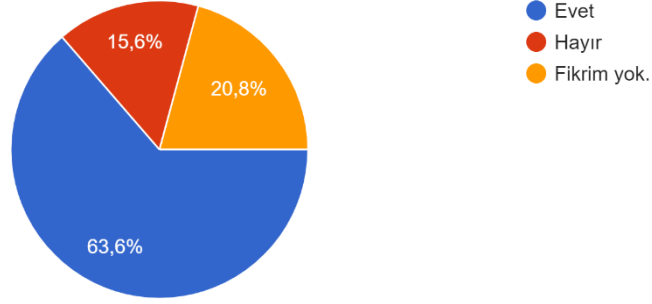

Anketin onyedinci maddesi incelendiğinde katılımcıların %55,8'inin okulda yüz yüze eğitim yapılırken çocuğunun eğitiminde BEP uygulandığını, %16,9'unun ise BEP uygulanmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcıların %27,3'ü bu konuyla ilgili fikri olmadığını söylemiştir.

18.

Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim sürecinde çocuğunuzun eğitiminde BEP uygulanıyor mu?

77 yanıt

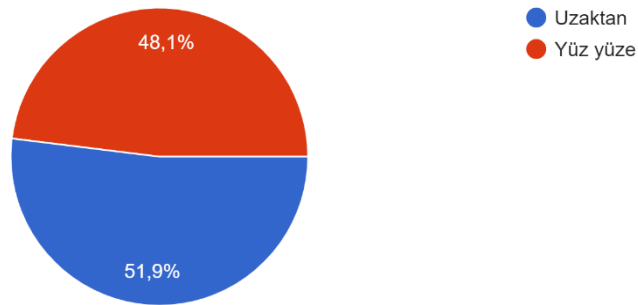

Anketin onsekinci maddesine göre, katılımcıların %63,6'sının pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim sürecinde çocuğunun eğitiminde BEP uygulandığı, %15,6'sında BEP uygulanmadığı, %20,8'inin bununla ilgili fikri olmadığı görülmektedir.

19.

Çocuğunuza okul tarafından verilen destek eğitim hizmetinin gerçekleştirme yöntemi

77 yanıt

Anketin on dokuzuncu maddesi incelendiğinde okul tarafından verilen destek eğitimin katılımcıların %51,9'unun çocuğuna uzaktan, %48,1'inin yüz yüze şekilde verildiği görülmektedir.

Anketin yirminci maddesi açık uçlu soru olup uzun metin yazılarak yanıtlanması istenmiştir. Bu maddede katılımcıların çocuklarının eğitim öğretim

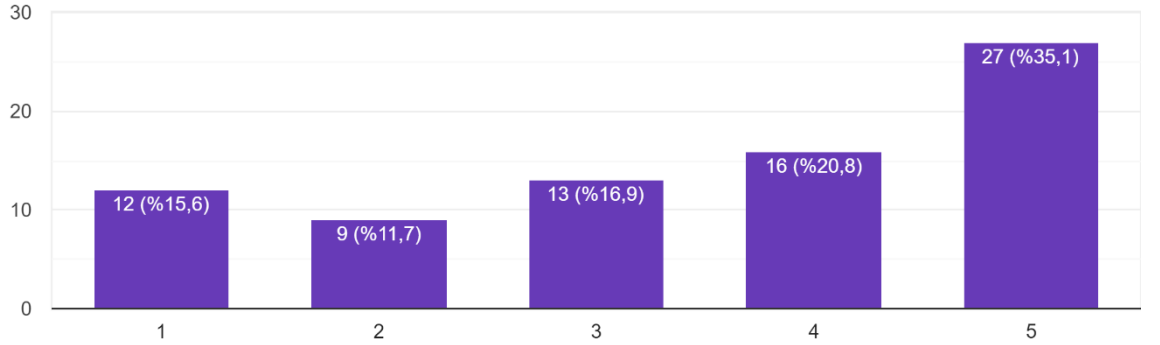
yılının bitişine kadar uzaktan verilen destek eğitim süreleri sorulmuştur. Bütün cevaplar belli bir kategoride sınıflandırılıp değerlendirildiğinde pandeminin başından eğitim öğretimin yılının sonuna kadar %31,17 oranında düzenli katılım ile destek eğitim alındığı, %55,84 oranında düzenli bir şekilde destek eğitim derslerine katılmadığı, %12,99 oranında destek eğitim derslerine hiç katılım sağlanmadığı görülmüştür.

Anketin yirmi birinci maddesi açık uçlu soru olup uzun metin yazılarak yanıtlanması istenmiştir. Bu maddede katılımcıların çocuklarının eğitim öğretimin yılının bitişine kadar yüz yüze verilen destek eğitim süreleri sorulmuştur. Bütün cevaplar belli bir kategoride sınıflandırılıp değerlendirildiğinde pandeminin başından eğitim öğretimin yılının sonuna kadar %53,25 oranında düzenli katılım ile destek eğitim alındığı, %37,66 oranında düzenli bir şekilde destek eğitim derslerine katılmadığı, %9,09 oranında destek eğitim derslerine hiç katılım sağlanmadığı görülmüştür.

22.

Size göre uzaktan verilen destek eğitim hizmetlerinin verimliliği nasıldır?

77 yanıt

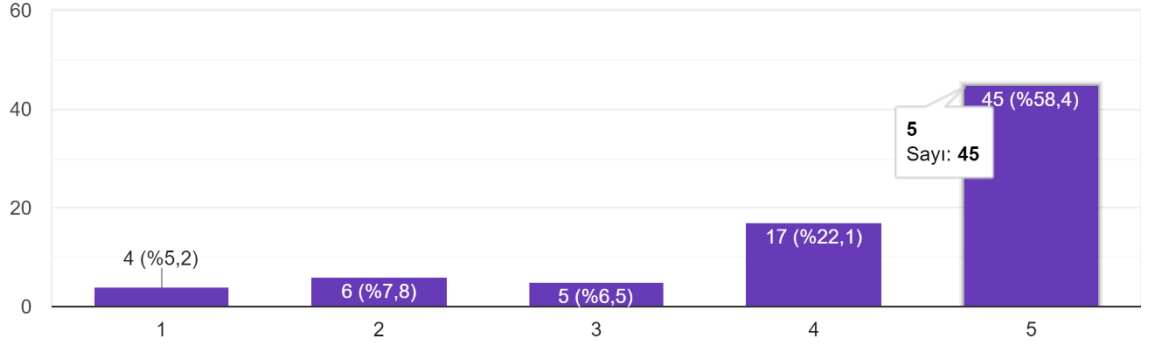

Anketin yirmi ikinci maddesi incelendiğinde katılımcıların %15,6'sının uzaktan verilen destek eğitim hizmetlerini verimli bulmadığını, %11,7'sinin çok az verimli bulduğunu, %16,9'unun orta düzeyde verimli bulduğunu, %20,8'inin verimli bulduğunu, %35,1'inin uzaktan verilen destek eğitim hizmetini çok verimli bulduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

23.

Size göre yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerinin verimliliği nasıldır?

77 yanıt

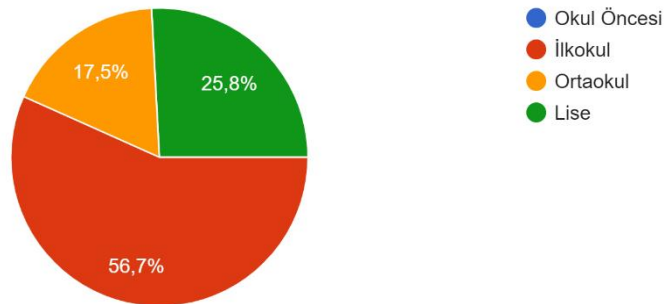
Anketin yirmi üçüncü maddesi incelendiğinde katılımcıların %5,2'sinin yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerini verimli bulmadığını, %7,8'inin çok az verimli bulduğunu, %6,5'inin orta düzeyde verimli bulduğunu, %22,1'inin verimli bulduğunu, %58,4'ünün yüz yüze verilen destek eğitim hizmetini çok verimli bulduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Öğretmen Anketi

1.

Çalıştığınız kurum türü

120 yanıt

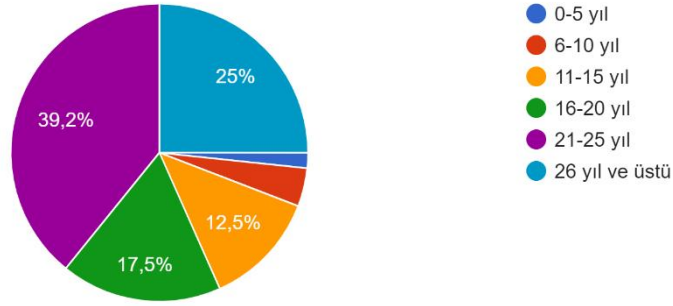

Anketin birinci maddesine göre katılımcıların %56,7'si ilkokul, %25,8'i lise, %17,5'inin ortaokul kurumlarında çalıştıkları görülmektedir.

Anketin ikinci sorusu açık uçlu bir soru olup katılımcıların branşlarını yazmaları istenmiştir. Yanıtlar incelendiğinde, %54,17'si sınıf öğretmeni, %7,50'si matematik, %2,50 özel eğitim, %0,83'ü felsefe ve din kültürü ahlak bilgisi, %10'u fen bilimleri(biyoloji-fizik-kimya-fen bilimleri), %10,83'ü Türkçe ve Türk dili edebiyatı, %7,54 yabancı dil, %5,83'ü sosyal bilimler(coğrafya-tarih-sosyal bilimler) olduğu görülmüştür.

3.

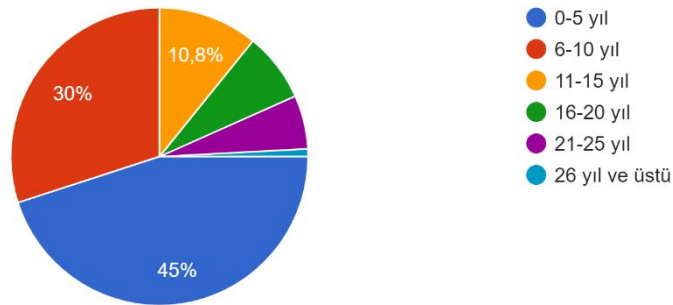
Meslekteki çalışma süreniz
120 yanıt

Anketin üçüncü sorusuna göre katılımcıların meslekteki çalışma süreleri incelendiğinde, %39,2'si 21-25 yıl, %25'inin 26 yıl ve üstü, %17,5'inin 16-20 yıl, %12,5'inin 11-15 yıl, %4,2'sinin 6-10 yıl, %1,7'sinin 0-5 yıl olduğu görülmüştür.

4.

Çalıştığınız kurumda çalışma süreniz
120 yanıt

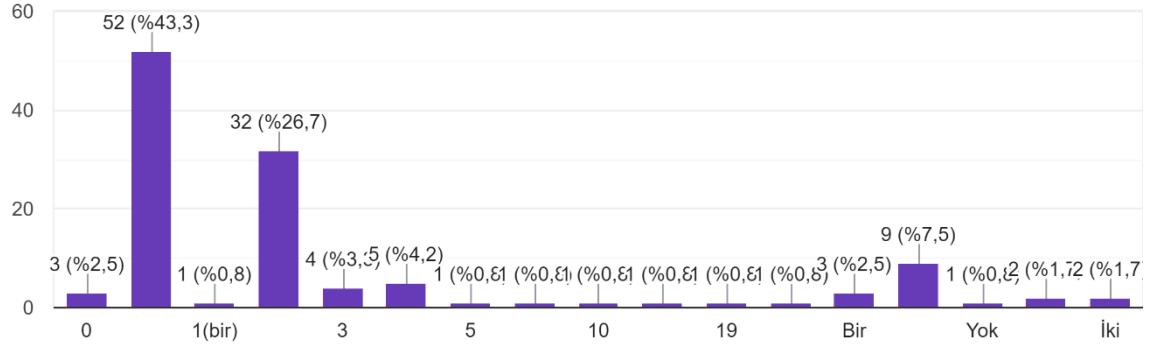

Anketin dördüncü sorusuna göre katılımcıların çalıştıkları kurumdaki çalışma süreleri incelendiğinde, %45'i 0-5 yıl, %30'u 6-10 yıl, %10,8'i 11-15 yıl, %7,5'i 16-20 yıl, %5,8'i 21-25 yıl, %5,8' ise 26 yıl ve üstü olduğu görülmüştür.

5.

Özel eğitim gereksinimi olan(BEP kapsamında değerlendirilen) kaç öğrenciniz var?

120 yanıt

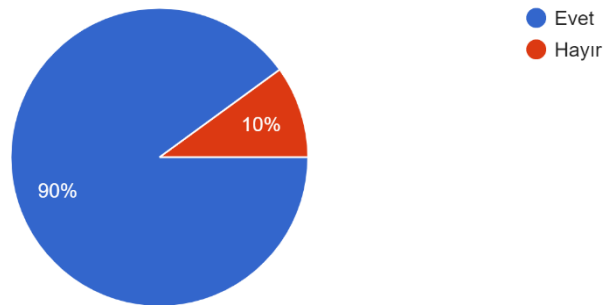

Anketin beşinci sorusuna göre katılımcıların %11,67.2sinin özel gereksinimi olan öğrencisi bulunmamakta, %46,67'sinin 1 öğrencisi, %28,33'ünün iki, %5'inin üç, %4,17'sinin dört, %0,83'ünün beş-altı-on-on iki ve on dokuz özel eğitim gereksinimi olan öğrencisi olduğu görülmektedir.

6.

BEP kapsamında değerlendirilen öğrencilerinize BEP hazırladınız mı?

120 yanıt

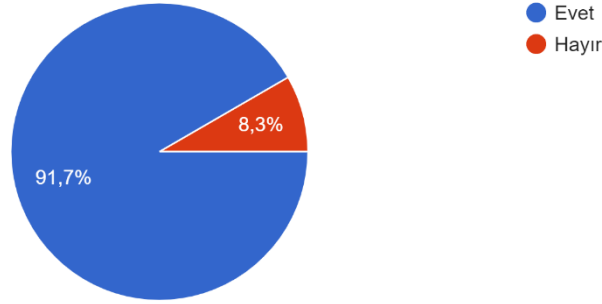

Anketin altıncı maddesi incelendiğinde katılımcıların %90'ının BEP kapsamında değerlendirilen özel eğitim gereksinimli öğrencilerine BEP hazırlamış oldukları, %10'unun BEP hazırlamadıkları görülmüştür.

Anketin yedinci maddesi açık uçlu soru olup katılımcıların soruya kısa yanıt metni ile cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcılara BEP'i hangi dersler için hazırladıkları sorulmuş olup yanıtlar incelendiğinde %47,5'i Türkçe, %45'i matematik, %7,5'i yabancı dil, %10,84'ü fen bilimleri(fen bilgisi, biyoloji, fizik, kimya), %5,83'ü Türk dili ve edebiyatı, %3,33'ü sosyal bilimler(coğrafya, tarih ve inkılap tarihi), %0,83'ü felsefe ve din kültürü olduğu, %6,67'si ise öğrencisi olmadığını ya da BEP hazırlamadığını ifade ettiği görülmüştür.

8.

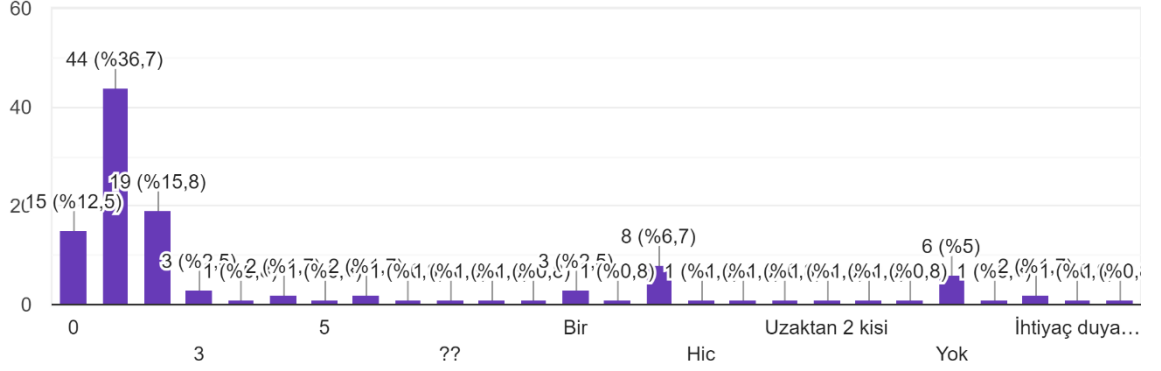
Çalıştığınız kurumda destek eğitim odası var mı?
120 yanıt

Anketin sekinci maddesi incelendiğinde katılımcıların %91,7'sinin çalıştıkları kurumda destek eğitim odası bulunduğu, %8,3'ünün çalıştıkları kurumda destek eğitim odasının olmadığı görülmüştür.

9.

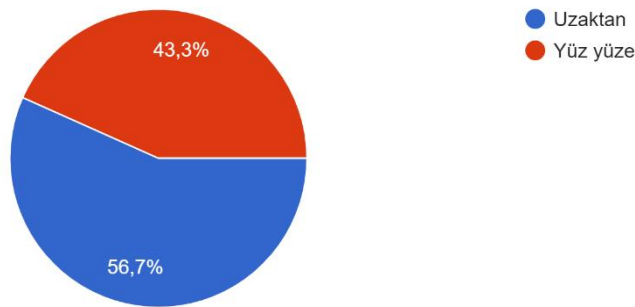
Özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerinizden kaç tanesi destek eğitim odasından yararlanıyor?
120 yanıt

Anketin dokuzuncu maddesi incelendiğinde katılımcıların %39,17'sinin bir, %18,33; 'ünün iki, %4,17'sinin üç ve dört öğrencisinin, %3,33'ünün beş ve on sekiz öğrencisinin, %2,50'sinin on öğrencisinin destek eğitim odasından yararlandığı görülmektedir. Katılımcıların %25'inin destek eğitim odasından yararlanan hiç öğrencisi bulunmamaktadır.

10.

Verdiğiniz destek eğitim hizmetini gerçekleştirme yönteminiz
120 yanıt

Anketin onuncu maddesi incelendiğinde katılımcıların %56,7'sinin destek eğitim hizmetini uzaktan, %43,3'ünün ise yüz yüze veriyor oldukları görülmektedir.

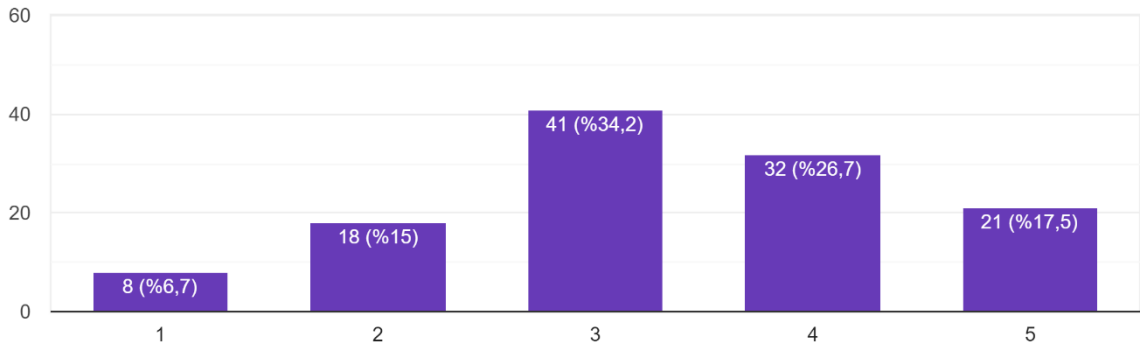
Anketin on birinci maddesi açık uçlu soru olup katılımcıların soruya uzun yanıt metni ile cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcılara verdikleri uzaktan

destek eğitim süreleri sorulmuş olup yanıtlar incelendiğinde %20'sinin bir ders saati, %11,67'sinin iki, %2,50'sinin üç ve altı ders saati, %5'inin dört ders saati, %10'unun sekiz, %13,39'unun on, %26,67'sinin on iki ders saati uzaktan destek eğitim hizmeti verdikleri görülmüştür. Katılımcıların %8,33'ünün uzaktan destek eğitim verdiği öğrencisi olmadığı görülmektedir.

Anketin on ikinci maddesi açık uçlu soru olup katılımcıların soruya uzun yanıt metni ile cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcılara verdikleri yüz yüze destek eğitim süreleri sorulmuş olup yanıtlar incelendiğinde %13,33'ü bir ders saati, %10'u iki, %17,50'si üç ders saati, %6,67'si altı, %15,83'ü ise sekiz ders saati yüz yüze destek eğitim hizmeti verdikleri görülmüştür. Katılımcıların 36,67'sinin yüz yüze destek eğitim verdiği öğrencisi olmadığı görülmektedir.

13.

Size göre uzaktan verilen destek eğitimin verimliliği nasıldır?
120 yanıt

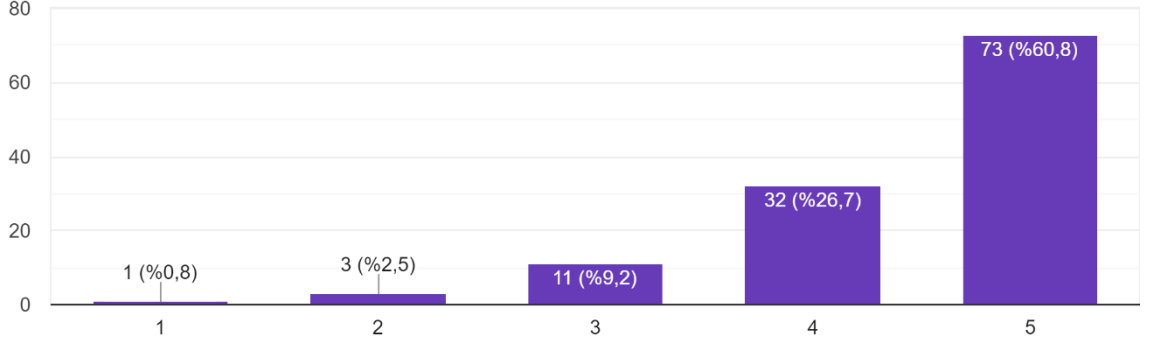

Anketin on üçüncü maddesine göre katılımcıların katılımcıların %6,7'sinin uzaktan verilen destek eğitim hizmetlerini verimli bulmadığını, %15'inin çok az verimli bulduğunu, %34,2'sinin orta düzeyde verimli bulduğunu, %26,7'si verimli bulduğunu, %17,5'inin uzaktan verilen destek eğitim hizmetini çok verimli bulduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

14.

Size göre yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerinin verimliliği nasıldır?

120 yanıt

Anketin on dördüncü maddesine göre katılımcıların %0,8'inin yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerini verimli bulmadığını, %2,5'inin çok az verimli bulunduğunu, %9,2'sinin orta düzeyde verimli bulunduğunu, %26,7'sinin verimli bulunduğunu, %60,8'inin yüz yüze verilen destek eğitim hizmetini çok verimli bulunduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı İzmir ili Bayraklı ilçesindeki okullara devam eden özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin destek eğitim hizmetlerinden aldıkları verimin öğretmen ve veli paydaşları açısından incelenmesi idi. Bu bağlamda velilerin yanıtlaması için oluşturulan 21 maddelik anketin bulguları incelendiğinde anketi dolduranların oldukça büyük bir kısmının anneler olduğu, katılımcıların çocuklarının büyük bir kısmının 10 yaş seviyesinde ve erkek çocuğu olduğu, üçüncü-dördüncü sınıfa devam eden çocuklar olduğu, çocukların evde derslerinin anneler tarafından takip edildiği görülmüştür.

Velilerle yapılan anket sonuçları incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun devam ettikleri okulda destek eğitim odasının olduğu ve bu destek eğitim odalarından çoğunlukla yararlandığı, katılımcıların çocuklarının büyük bir bölümünün 2020-2021 eğitim-öğretim yılında destek eğitim hizmetlerinden yararlandığı bulgulanmıştır. Çalışmaya katılan katılımcıların anketin 9-10-11 ve 12. sorulara verdikleri yanıtlara bakıldığında öğrencilerin çoğunlukla matematik ve Türkçe derslerinden destek eğitim aldıkları, bu hizmetlerin en az haftada iki saat almak üzere, yoğunlukla 4-8 saat arasında

yararlandıkları, destek eğitim odalarında hizmet veren öğretmenlerin branşlarının genellikle matematik ve sınıf öğretmenliği olduğu görülmektedir.

Bulgular incelendiğinde katılımcıların çocuklarının büyük bir çoğunluğuna devam ettikleri okulda BEP'in hazırlandığı, BEP hazırlama sürecinde çoğunlukla velilerin BEP toplantısına çağırıldığı ve velilerin bu toplantıya katılım sağladıkları, BEP ile ilgili velilerin görüşlerinin alındığı görülmektedir.

Anketin bulgularına bakıldığında genellikle okullarda yüz yüze eğitimde ve pandemi dönemi boyunca uzaktan eğitim sürecinde BEP uygulanarak destek eğitim hizmetlerinin devam ettiği görülmüştür.

Pandemi döneminde uzaktan verilen destek eğitime katılım oranlarına bakıldığında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çeşitli nedenlerle düzenli katılım sağlayamadıkları ancak yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerine düzenli katılımın sağlandığı görülmüştür. Bu iki bulguların ışığında yüz yüze eğitimin daha çok katılımlı gerçekleştiği söylenebilir.

Velilere uzaktan ve yüz yüze sağlanan destek eğitim hizmetlerinin verimliliğini değerlendirmeleri yönünde sorulan sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde uzaktan verilen destek eğitimin çoğunlukla verimli olduğunu belirtmiş olmalarına karşın yüz yüze yapılan destek eğitim çalışmalarının daha yüksek oranlarla verimli bulunduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin yanıtlaması için oluşturulan 14 maddelik anketin bulguları incelendiğinde ankete katılan katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun sınıf öğretmeni olup ilkokulda çalışan öğretmenler olduğu ve bu öğretmenlerin çoğunluğunun meslekte 21-25 yıl ve üzeri, kurumlarında 0-5 yıl arası zamandır çalışıyor oldukları olduğu görülmüştür.

Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun özel eğitim gereksinimi olan en az bir öğrencisi olduğu, neredeyse tamamına yakının özel gereksinimli öğrencileri için BEP hazırlamış oldukları, hazırladıkları BEP'in Türkçe ve matematik dersleri ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde çalıştıkları kurumların tamamına yakınında destek eğitim odasının bulunduğu, özel gereksinimli öğrencilerinin en az bir tanesinin destek eğitim odasından yararlandığı, çoğunluğu uzaktan olmak üzere hem yüz yüze hem uzaktan destek eğitim hizmetlerini aldıkları görülmüştür.

Anketin verilen destek eğitim hizmetlerinin sürelerini belirlemeye yönelik olan sorularına verilen yanıtlara bakıldığında çoğunluğunun yaklaşık on iki ders saati uzaktan destek eğitim hizmeti verdikleri, katılımcıların pandemi süreci de göz önünde bulundurulduğunda yüz yüze destek eğitime katılan öğrenci sayısının daha az olduğu görülmektedir.

Anketin verilen destek eğitim hizmetlerinin verimliliğini değerlendirmek üzere sorulan sorulara katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde öğretmen katılımcılar uzaktan destek eğitimi orta derecede verimli bulduklarını belirtirken büyük bir çoğunluğu yüz yüze verilen destek eğitim hizmetlerinin çok daha verimli olduğunu belirttikleri görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bulgular incelendiğinde velilerin bir kısmının çocuklarının devam ettikleri okulda aldıkları destek eğitim hizmetleri ve BEP ile ilgili fikirlerinin ve bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Bu bulgudan hareketle okullarda velilere yönelik BEP ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının yapılmasının çocukların eğitim ve öğretimlerinin gelişimi açısından büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.

Tüm bu veriler ışığında hem öğretmenler hem veliler açısından yüz yüze eğitimin çok daha verimli bulunduğu ve tercih edilen bir yöntem olduğu görülmüş olup uzaktan eğitime devam etmenin gerekliliği söz konusu olduğunda uzaktan eğitimde destek eğitim hizmetlerinin geliştirilmesine ilişkin içerik ve erişim açısından çeşitli çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu söylenebilir.